

POROČILO SVETA ZA RADIODIFUZIJO ZA LETO 2004

Ljubljana, 17.3.2005

KAZALO

KAZALO

I. UVOD

II. PRISTOJNOSTI IN NAČIN DELA SVETA ZA RADIODIFUZIJO

III. DEJAVNOSTI SVETA V LETU 2004

POBUDE ZA STROKOVNI NADZOR

DOVOLJENJA ZA IZVAJANJE RADIJSKE ALI TELEVIZIJSKE DEJAVNOSTI

STATUSI PROGRAMOV POSEBNEGA POMENA

ODLOČITVE ZA PREDHODNO MNENJE APEK GLEDE OMEJEVANJA KONCENTRACIJE MEDIJEV

DRUGI POMEMBNEJŠI SKLEPI

IV. STANJE NA PODROČJU RADIODIFUZIJE IN SMERNICE RAZVOJA

Digitalna radijska in televizijska radiodifuzija

V. NALOGE SVETA V LETU 2005

VI. PREDLOGI DRŽAVNEMU ZBORU RS

I. UVOD

Svet za radiodifuzijo (v nadaljevanju: Svet) je pričel delovati avgusta leta 2001, na podlagi Zakona o medijih (Ur. l. RS, št. 35/01; v nadaljevanju: ZMed). Ustanovljen je bil z Odlokom o ustanovitvi Sveta za radiodifuzijo (Ur. l. RS, št. 62/01).

Svet deluje v naslednji sestavi:

- dr. Sandra Bašič-Hrvatina, predsednica
- dr. Peter Grilc, namestnik predsednice
- Darko Brlek
- Rudolf Cipot
- mag. Rok Mencej
- Majda Vukelić
- mag. Jože Zrimšek

Tehnično, strokovno, finančno in administrativno podporo za delovanje sveta v skladu s 103. členom ZMed, je dolžna izvajati Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS (v nadaljevanju: APEK). Svet tako nima lastne strokovne službe in ne upravlja samostojno s finančnimi sredstvi, ki jih potrebuje za svoje delovanje. Sredstva za delo Sveta se na predlog APEK v skladu s 103. členom zakona zagotovijo iz državnega proračuna, po nalogu Sveta pa s temi sredstvi upravlja APEK.

II. PRISTOJNOSTI IN NAČIN DELA SVETA ZA RADIODIFUZIJO

Svet za radiodifuzijo je neodvisno strokovno telo, ki v skladu s 100. členom ZMed izvaja naslednje naloge:

- daje APEK-u pobude za izvajanje strokovnega nadzora nad izvajanjem programskih zahtev in omejitev iz tega zakona ter sprejema letni načrt izvajanja tega nadzora;
- sprejema odločitve o izdaji in odvzemu ter o prenosu dovoljenj za izvajanje radijske in televizijske dejavnosti ter daje APEK-u obvezujoče predloge in soglasja k izdaji, odvzemu in prenosu dovoljenj za izvajanje radijske in televizijske dejavnosti;
- sprejema odločitve o podelitvi oziroma odvzemu statusa lokalnega, regionalnega in študentskega radijskega ali televizijskega programa in predlaga APEK-u izdajo ustreznih aktov;
- daje pristojnemu ministrstvu predhodno mnenje o podelitvi ali odvzemu statusa nepridobitnega radijskega ali televizijskega programa;
- sprejema odločitve za predhodno mnenje APEK-a v zvezi z omejevanjem koncentracije;
- ocenjuje stanje na področju radijskih in televizijskih programov;
- predlaga pristojnemu ministru podrobnejša merila za opredelitev lokalnih in regionalnih vsebin, postopek in pogoje za pridobitev statusa programov posebnega pomena, ter merila za vsebine lastne produkcije in druge vsebine radijskih in televizijskih programov iz tega zakona;
- daje soglasje k predpisu, s katerim se določi postopek izdaje, spremembe, podaljšanja ali razveljavitve, ter vsebina odločbe o izdaji dovoljenja za izvajanje radijske in televizijske dejavnosti;
- predlaga način in kriterije za oblikovanje seznama dogodkov, pomembnih za javnost Republike Slovenije, in postopek obveznih posvetovanj med zainteresiranimi stranmi, ter oblikuje predlog APEK-a za vsebino tega seznama;
- predlaga pristojnemu ministrstvu strategijo razvoja radijskih in televizijskih programov v Republiki Sloveniji;
- pripravlja za državni zbor letna poročila oziroma ocene stanja na področju radiodifuzije in predloge za izboljšanje stanj;
- izvaja druge naloge v skladu s tem zakonom in aktom o ustanovitvi.

Zakon o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 43/04 in 86/04- v nadaljnjem besedilu: ZEKom) ureja vlogo Sveta pri uvedbi postopka javnega razpisa za dodelitev radijskih frekvenc za opravljanje radiodifuzije ter pri oceni in izbiri ponudnikov za dodelitev radijskih frekvenc.

Način dela Sveta ureja Poslovnik Sveta za radiodifuzijo (Ur.l. RS št. 89/01; Poslovnik). Skladno z 9. členom Poslovnika, Svet odloča na rednih, izrednih in korespondenčnih sejah, za pripravo strokovnih podlag pa lahko ustanovi stalne ali občasne strokovne delovne skupine (1. odstavek 27. člena).

V letu 2004 je Svet za radiodifuzijo zasedal na devetih rednih (24. seja dne 27.1., 25. seja dne 26.3., 26. seja dne 17.5., 27. seja dne 24.5., 28. seja dne 15.6., 29. seja dne 13.7., 30. seja dne 28.9., 31. seja dne 9.11., 32. seja dne 14.12.) in eni korespondenčni (13. seja) seji.

III. DEJAVNOSTI SVETA V LETU 2004

Pobude za strokovni nadzor

Na podlagi ZMed daje Svet APEK-u pobude za izvajanje strokovnega nadzora nad izvajanjem programskih zahtev in omejitev iz zakona ter sprejema letni načrt za izvajanje tega nadzora.

Svet za radiodifuzijo je na svoji 25. seji podal Agenciji za pošto in elektronske komunikacije RS soglasje k predlagani definiciji televizijskih pogovornih oddaj in njeni vključitvi v Metodologijo nadzora programskih vsebin radijskih in televizijskih programov tako, da se ta glasi: »Televizijska pogovorna oddaja je oddaja z informativno vsebino, ki obravnava za javnost aktualno tematiko. V televizijsko pogovorno oddajo uvrščamo aktualne intervjuje, omizja, razprave ter pogovore o aktualnih dejstvih, dogodkih ali dogajanjih v zvezi s političnimi, gospodarskimi, kulturnimi, športnimi, verskimi in drugimi zadevami splošnega interesa. V pogovoru ima naslovnik, ki v pogovoru odgovarja na novinarjeva vprašanja praviloma vnaprejšnje vedenje o drugih udeležencih pogovora in o temi pogovora.« Svet se strinja, da se v spremenljivko »predvajanje« vključi nova vrednost spremenljivke, to je: »druga ponovitev, ki je predvajana največ 48 ur po prvem predvajanju«.

Na svoji 26. seji, je Svet s strani Agencije sprejel predlagan letni načrt strokovnega nadzora nad izvajanjem programskih zahtev in omejitev iz Zakona o medijih za leto 2004 in hkrati predlagal prednostno reševanje postopkov za pridobitev statusa programa posebnega pomena, ki so začeti na podlagi popolnih vlog do dneva objave javnega razpisa Ministrstva za kulturo za financiranje programskih vsebin radijskih in televizijskih programov s statusom lokalnega, regionalnega ali študentskega programa za leto 2004, v Uradnem listu Republike Slovenije.

Letni načrt izvajanja strokovnega nadzora nad programskimi zahtevami in omejitvami iz ZMed za leto 2004:

1. strokovni nadzor radijskih programov, ki v letu 2003 niso kršili zakonskih določil in bo v letu 2004 nad njimi ponovno izveden nadzor (kodiranje in analiza enega dneva predvajanega programa):
 - a. Prvi program Radia Slovenije (Program A1)
 - b. Drugi program Radia Slovenije (Program Val 202)
 - c. Tretji program Radia Slovenije (Program Ars)
2. strokovni nadzor radijskih in televizijskih programov – nadaljevanje postopkov iz preteklih let (kodiranje in analiza enega dneva predvajanega programa):
 - nadzor televizijskih programov - nadaljevanje postopkov iz leta 2002

- a. POP TV
 - b. Kanal A
 - c. TV 3
- nadzor televizijskih programov - nadaljevanje postopkov iz leta 2003
 - a. Televizija Slovenija 1 (SLO 1)
 - b. Televizija Slovenija 2 (SLO 2)
 - c. POP TV
 - d. Kanal A
 - e. TV 3
 - f. Tele M
 - nadzor radijskih programov - nadaljevanje postopkov iz leta 2003
 - a. Radio Koper
 - b. Radio Maribor
 - c. Radio Slovenia International – Radio SI
3. strokovni nadzor radijskih in televizijskih programov na podlagi vlog za status programa posebnega pomena: (kodiranje in analiza enega dneva predvajanega programa ter pregled in klasifikacija programskih vsebin v 7 dneh predvajanega programa)
 4. strokovni nadzor radijskih in televizijskih programov na podlagi pobud Sveta iz leta 2003: 3 radijski in televizijski programi (kodiranje in analiza enega dneva predvajanega programa)
 - a. Net TV
 - b. TevePika
 - c. Radio Salomon
 5. strokovni nadzor radijskih in televizijskih programov na podlagi dodatnih pobud Sveta v letu 2004

Na svoji 30. seji je Svet prejel Poročilo o rednem letnem monitoringu in na svoji 13. korespondenčni seji je sprejel sklep:

Svet za radiodifuzijo je s strani Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS prejel poročilo o rednem letnem monitoringu televizijskega programa Televizija Maribor – Tele M iz točke dve letnega načrta strokovnega nadzora nad izvajanjem programskih zahtev in omejitev iz Zakona o medijih za leto 2004 (št. 740-19/2004/2) in se seznanil z analizo programa Televizija Maribor – Tele M vodenega pod številko 740-52/2003/6.

Svet za radiodifuzijo glede ugotovljenih nepravilnosti v programu Televizija Maribor – Tele M dne 24.9.2003 ob 07:06:21 ter ob 14:33:22 meni, da predstavitev dnevnega tiska v prvem delu prikaza (iz mariborskega studia) vsebuje elemente oglaševanja, zaradi česar je opredeljena kot oglaševalska vsebina, v drugem delu (iz ljubljanskega studia) pa predstavitev vizualno ni nesprejemljiva, elemente oglaševanja pa ima govorjeni del, saj gledalca navaja k nakupu. Celotna predstavitev dnevnega tiska je zaradi navedenega opredeljena kot oglaševalska vsebina. Oglasi na televizijskih programih morajo biti optično in zvočno jasno ločeni od drugih programskih vsebin, kar pa v omenjenih primerih ni bilo storjeno. Svet za radiodifuzijo se strinja z ugotovitvijo Agencije za pošto in elektronske

komunikacije RS, da gre za kršitvi določbe prvega odstavka 93. člena ZMed v povezavi s tretjim odstavkom 46. člena ZMed, kot izhaja iz poročila o rednem letnem monitoringu televizijskega programa Televizija Maribor – Tele M vodenega pod številko 740-52/2003/6.

sklep:

1. Svet za radiodifuzijo je s strani Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS prejel poročila o rednem letnem monitoringu televizijskih in radijskih programov, se seznanil z analizami programov iz točk dve in štiri letnega načrta strokovnega nadzora nad izvajanjem programskih zahtev in omejitev iz Zakona o medijih za leto 2004 (št. 740-19/2004/2), ki so vodena pod opravnimi številkami:

št. 740-65/2003/8: Televizija Slovenija 1 – SLO1

št. 740-64/2003/6: Televizija Slovenija 2 – SLO2

št. 740-52/2003/6: Televizija Maribor – Tele M

št. 740-29/2004/4: POP TV

št. 740-12/2004/6: Kanal A

št. 740-13/2004/7: TV3

št. 740-66/2003/5: Tevepika

št. 740-24/2004/5: NET TV

št. 740-45/2003/3: Radio Slovenija, prvi program – Program A1

št. 740-41/2003/3: Radio Slovenija, drugi program – Program VAL 202

št. 740-46/2003/5: Radio Slovenija, tretji program – Program ARS

št. 740-47/2003/6: Radio Slovenia International – Radio Si

št. 740-51/2003/3: Radio Koper

št. 740-72/2003/5: Radio Maribor

št. 74-2/2003/5: Radio Salomon

ter se strinja s predlaganimi sankcijami in roki za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

2. V primerih kršitev določb prvega odstavka 93. člena Zakona o medijih, ki jih je Agencija zasledila:

- v programu Televizija Maribor – Tele M dne 24.9.2003 ob 07:06:21 ter ob 14:33:22 bo Svet za radiodifuzijo sprejel poseben sklep glede predvajane vsebine.

3. V primerih kršitev določb prvega odstavka 93. člena Zakona o medijih, ki jih je Agencija zasledila:

- v programu Televizija Slovenija 1 – SLO1 dne 16.12.2003 ob 07:05:28,

- v programu Televizija Slovenija 2 – SLO2 dne 11.12.2003 ob 09:10:11,

bo Svet za radiodifuzijo sprejel ustrezen sklep po seznanitvi s prakso prikazovanja pregleda dnevnega tiska na tujih javnih televizijah (ORF, ZDF, ARD in BBC), ki ga bo pripravila Agencija.

Na svoji 31. seji je Svet v zvezi s Poročilom o rednem letnem monitoringu sprejel naslednje sklepe:

1. Svet za radiodifuzijo je s strani Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS prejel poročilo o rednem letnem monitoringu radijskega programa, se seznanil z analizo programa iz letnega načrta strokovnega nadzora nad izvajanjem programskih zahtev in omejitev iz Zakona o medijih za leto 2004 (št. 740-19/2004/2), ki je vodena pod opravnimi številkami:

- št. 740-59/2004/4: Radio Slovenija, Tretji program – Program ARS

ter se strinja s predlagano sankcijo in rokom za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

- št. 740-57/2004/4: Radio Slovenija, Prvi program – Program A1

ter se strinja s predlagano sankcijo in rokom za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

- št. 740-58/2004/4: Radio Slovenija, drugi program – Program VAL 202

ter se strinja s predlagano sankcijo in rokom za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

2. Svet za radiodifuzijo je s strani Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS prejel Poročilo o rednem letnem monitoringu televizijskih programov Radiotelevizije Slovenije iz točke dve letnega načrta strokovnega nadzora nad izvajanjem programskih zahtev in omejitev iz Zakona o medijih za leto 2004 (št. 740-19/2004/2) in Seznanitev s prakso prikazovanja pregleda dnevnega tiska na tujih javnih televizijah (št. 740-52/2003/7, 740-64/2003/7, 740-65/2003/9) in ugotovil, da gre v primeru prikazovanja dnevnega tiska v programu Televizija Slovenija 1 - SLO1 (št. 740-65/2003/8) in v programu Televizija Slovenija 2 - SLO2 (št. 740-64/2003/6) za informativno predstavitev dnevnega tiska. Iz navedenega izhaja, da v zadevnih dveh primerih, ne gre za kršitvi določbe prvega odstavka 93. člena Zakona o medijih

Dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti

Postopek izdaje dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti (dovoljenje) urejajo Zakon o elektronskih komunikacijah (Ur.l. RS, št. 43/04 in 86/04 – v nadaljnjem besedilu: ZEKom) ZMed in Pravilnik o dovoljenjih za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti (Ur.l.RS št.67/02; Pravilnik o dovoljenjih). Dovoljenje se izda na podlagi javnega razpisa po postopku, ki ga določa ZEKom, pod pogoji iz 104. člena ZMed. Pravilnik o dovoljenjih določa, da se dovoljenje za opravljanje radijske ali televizijske dejavnosti skladno z določili ZMed izda v odločbi o dodelitvi radijskih frekvenc, ki je urejena v ZEKu. Kadar dejavnost izdajatelja ni vezana na uporabo frekvenc, se dovoljenje izda brez javnega razpisa, na podlagi odločbe o vpisu v razvid medijev (2. odstavek 105. člena ZMed).

Javni razpis za dodelitev radijskih frekvenc za radiodifuzijo

Na podlagi 3. odstavka 40. člena ZEKom, ki določa soglasje Sveta k sklepu APEK o uvedbi javnega razpisa za dodelitev radijskih frekvenc za opravljanje radiodifuzije, je Svet na 27. seji dne 24.05.2004 izdal soglasje k sklepu o uvedbi javnega razpisa.

Sklep o uvedbi javnega razpisa je bil objavljen v Uradnem listu RS, št 61/04. Javno odpiranje prispelih ponudb se je opravilo 22. in 23.7.2004, APEK pa je popolne ponudbe s poročilom o njihovi oceni posredoval na 32. sejo Sveta, 14.12.2004.

Na svoji 32. seji dne 14.12.2004 je Svet obravnaval in soglasno sprejel dokument z naslovom Javni razpis za dodelitev radijskih frekvenc za opravljanje radiodifuzije 2004 – Predlog meril in načina ocenjevanja točk 6.2., 6.3. ter 6.4. – dopolnjen (št. 740-63/2004/2) in Predlog natančnejših meril za ocenjevanje ponudb na javnem razpisu za dodelitev radijskih frekvenc za opravljanje radiodifuzije 2004 (št. 740-63/2004/1).

Na 32. seji je Svet odločal tudi o 17 (sedemnajstih) razpisnih točkah, na katere so prispеле popolne ponudbe in sicer: Ajdovščina 91,2, Ajdovščina 97,9, Ajdovščina 93,9, Črnomelj 92,8, Dornberk 2 104,5, Idrija 2 90,0, Kanin 102,1, Koper 107,2, Krško 105,0, Ljubljana 100,8, Ljubljana 92,6, Lucija 100,1, Mali Ločnik 106,8, Tolmin 101,3, Vrhnika 2 90,2, Lendava K44, Podvelka 1 K41 in izbral ponudnike.

Sprejemanje obrazloženih sklepov v letu 2004 še ni bilo zaključeno.

Statusi programov posebnega pomena

Po ZMed imajo status programa posebnega pomena Radijski in televizijski programi RTV Slovenije, Lokalni radijski in televizijski programi, Regionalni radijski in televizijski programi, Študentski radijski in televizijski programi in nepridobitni radijski in televizijski programi. Omenjeni status imetniku omogoča pridobivanje sredstev iz proračuna Republike Slovenije. Radijskim in televizijskim programom RTV Slovenije na podlagi 76. člena ZMed pripada status ex lege, drugi pa morajo za status zaprositi in se ga podeli z odločbo. Za pridobitev statusa, mora program izpolnjevati pogoje kot jih določata ZMed in Pravilnik o programih posebnega pomena (Ur.l. RS št. 85/02). O podelitvi nepridobitnega radijskega ali televizijskega programa odloča Ministrstvo za kulturo po predhodnem mnenju Sveta, o vseh ostalih pa odloča APEK po predhodnem mnenju ministrstva, pri čemer skladno z določili postopka, Svet sprejme odločitve in predlaga APEK podelitev oziroma nepodelitev statusa.

Svet se je na svoji 25. seji seznanil s poročilom APEK-a o stanju postopkov reševanja vlog za dodelitev statusa programom posebnega pomena, o reševanju postopkov iz rednega letnega načrta strokovnega nadzora za leto 2003 ter o reševanju postopkov na podlagi dodatnih pobud Sveta iz leta 2003. APEK je v poročilu Svet seznanil z zasedenostjo vseh kadrovskih in tehničnih kapacitet v Sektorju za nadzor programskih vsebin zaradi reševanja vlog za dodelitev statusov programom posebnega pomena in v skladu z navedenim naproša Svet za soglasje k rešitvi vseh prejetih vlog za dodelitev statusov programom posebnega pomena, pred nadaljnjim reševanjem ostalih postopkov nadzora programskih vsebin. Po razpravi in upoštevanju, da Ministrstvo za kulturo že pripravlja naslednji razpis finančnih sredstev, je Svet sprejel sklep s katerim je podal APEK-u soglasje k prednostnemu reševanju postopkov za pridobitev statusa programa posebnega pomena za navedene medije

- Studio D Novo mesto
- Kanal 10 (lokalni)
- Kabelska televizija Ormož
- Gorenjska televizija-GTV
- Kanal 10 (nepridobitni)
- Radio Ptuj
- TV Primorka
- Štajerski val
- Radio Odmev
- Radio Študent
- Radio Alpski val
- Vaša televizija
- Koroški radio
- Radio Slovenske gorice
- Radio Gorenc
- TV Pika

pred drugimi postopki, ki jih APEK opravlja v skladu z letnim načrtom izvajanja strokovnega nadzora nad programskimi zahtevami in omejitvami iz Zakon o medijih ter drugimi pobudami Sveta za radiodifuzijo.

Vse naknadno prispele vloge za pridobitev statusa programa posebnega pomena se rešujejo v skladu z možnostmi APEK-a po vrstnem redu prispetja zahtevka za nadzor.

Svet je obravnaval 22 vlog za pridobitev statusa programa posebnega pomena, ki mu jih je v obravnavanje posredovala APEK. Med vlogami je bilo 9 vlog za pridobitev statusa regionalnega programa, 10 vlog za pridobitev lokalnega in 3 vloge za pridobitev statusa nepridobitnega programa posebnega pomena.

Na devetih sejah, kjer je obravnaval omenjene vloge, je Svet odločil, da predlaga dodelitev statusa naslednjim programom:

1. status regionalnega radijskega programa posebnega pomena

- mediju Studio D, katerega izdajatelj je družba Studio D, regionalna radijska postaja Dolenjske in Bele krajine, d.d., Seidlova 29, Novo mesto.
- mediju Koroški radio, katerega izdajatelj je družba Koroški radio, d.o.o., Meškova 21, 2380 Slovenj Gradec
- mediju Radio Ptuj, katerega izdajatelj je družba Radio Tednik Ptuj, d.o.o., Raičeva ulica 6, 2250 Ptuj.
- Mediju Radio Slovenske Gorice, katerega izdajatelj je družba Radio Slovenske Gorice, d.o.o., Trg osvoboditve 5, Lenart.
- Mediju Radio Celje, katerega izdajatelj je družba NT&RC, d.o.o., Prešernova 19, Celje.
- Mediju Radio Štajerski val, katerega izdajatelj je družba Radio Štajerski val, d.o.o., Aškerčev trg 21, 3240 Šmarje pri Jelšah.

2. status regionalnega televizijskega programa posebnega pomena

- mediju Vaš Kanal, katerega izdajatelj je družba Televizija Novo mesto, d.o.o., Podbevškova ulica 12, 8000 Novo mesto
- mediju Vaša televizija (VTV), katerega izdajatelj je družba VTV Studio, d.o.o., Žarova 10, 3320 Velenje.

3. status lokalnega televizijskega programa posebnega pomena

- mediju ATV Signal Litija, katerega izdajatelj je družba ATV Babnik & co, d.n.o., Pokopališka pot 8, 1270 Litija
- mediju TV Primorka, katerega izdajatelj je družba VA Video Audio film, d.o.o., Gradnikove brigade 39, 5000 Nova Gorica.
- mediju Kanal 10, katerega izdajatelj je družba Idea TV – Kanal 10, d.o.o., Staneta Rozmana 1 c, Murska Sobota.
- mediju Gorenjska televizija – GTV, katerega izdajatelj je družba Tele-TV, d.o.o., Ulica Nikole Tesle 2, 4000 Kranj.
- Mediju Televizija Celje, katerega izdajatelj je TV Celje, d.o.o., Mariborska 86, Celje.

4. status lokalnega radijskega programa posebnega pomena

- mediju Radio Alpski val, katerega izdajatelj je družba Radio Kobarid, d.o.o., Gregorčičeva 20, 5222 Kobarid.
- Mediju Radio Odmev, katerega izdajatelj je družba Radio Cerčno, d.o.o., Platiševa 39, 5282 Cerčno.

- mediju Radio Gorenc, katerega izdajatelj je družba Radio Gorenc, d.o.o., Balos 4, Tržič.
- mediju Radio Univox, katerega izdajatelj je družba Radio Univox, d.o.o., Rožna ulica 39, Kočevje.

5. status nepridobitnega radijskega programa posebnega pomena

- Mediju Radio Ognjišče, katerega izdajatelj je družba Radio Ognjišče d.o.o., Trg Brolo 11, Koper.

Na svoji 25. seji je svet predlagal Agenciji izdajo odločbe, s katero se skladno z odločitvijo sveta ne dodeli status lokalnega televizijskega programa posebnega pomena:

- mediju Kabelska televizija Ormož, katerega izdajatelj je zavod Kabelska televizija Ormož, Skolibrova 17, 2270 Ormož.

Svet je na svoji 26. seji predlagal izdajo odločbe, s katero se ne dodeli status regionalnega televizijskega programa posebnega pomena

- mediju Gorenjska televizija – GTV, katerega izdajatelj je družba Tele-TV, d.o.o., Ul. Nikole Tesla 2, 4000 Kranj.

6. status nepridobitnega programa posebnega pomena

Svet je podal predhodno mnenje, da se status nepridobitnega televizijskega programa posebnega pomena ne dodeli:

- mediju TV IDEA-KANAL 10, katerega izdajatelj je družba TV IDEA-KANAL 10, d.o.o., Staneta Rozmana 1c, 9000 Murska Sobota
- mediju Radio Gorenc, katerega izdajatelj je družba Radio Gorenc, d.o.o., Balos 4, 4290 Tržič

Odločitve za predhodno mnenje APEK glede omejevanja koncentracije medijev

58. člen ZMed določa, da za pridobitev dvajset ali več odstotkov lastninskega ali upravljaljskega deleža oziroma deleža glasovalnih pravic v premoženju izdajatelja radijskega ali televizijskega programa potrebno soglasje Ministrstva za kulturo, ki ga izda po predhodnem soglasju APEK. Skladno s 5. točko 1. odstavka 100. člena, Svet sprejme odločitev za predhodno mnenje APEK.

APEK je Svetu v odločitev poslala 18 vlog za predhodno mnenje. Svet je o njih odločal in sprejel pozitivno mnenje za pridobitve lastninskega oziroma upravljaljskega deleža naslednjih vložnikov:

1. Družbe Infonet media, d.d., Cesta na Brdo 27, 1000 Ljubljana, v premoženju naslednjih družb:
 - Quadrum, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Radio Val
 - Santi, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Radio Max
 - Radio Belvi, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Radio Belvi
 - Interteh, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Radio Orion
 - Radio Antena, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Radio Antena 1
 - Optimedia, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Radio Šport
 - Biroteh, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Radio Belvi Gorenjska
2. IVR, d.o.o., Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, v premoženju družbe Podjetje za informiranje Murska Sobota, d.d., izdajatelju programa Radio Murski Val.
3. Beloglavec Draga, Cankarjeva 9, 9000 Murska Sobota, v premoženju družbe Podjetje za informiranje Murska Sobota, d.d., izdajatelju programa Radio Murski Val.
4. Farkaš Geze, Mladinska 7, 9000 Murska Sobota, v premoženju družbe Podjetje za informiranje Murska Sobota, d.d., izdajatelju programa Radio Murski Val.
5. Kurbus Janeza, Kumen 73, 2344 Lovrenc na Pohorju, v premoženju družbe Midi – Radio Goldi Savinjski val, d.o.o., izdajatelju radijskega programa Radio Goldi – Savinjski val, (pod pogojem, da se programa Radio Slovenske gorice in Radio Goldi – Savinjski val ne spremenita, oziroma da ostaneta programski zasnovi zadevnih programov nespremenjeni).
6. Naš Čas, d.o.o., Kidričeva 2a, 3320 Velenje, v premoženju družbe Radio Alfa, d.o.o., izdajatelja radijskega programa Radio Alfa.
7. Roberta Markoviča, Cezanjevci 20 d, Ljutomer, v premoženju družbe M.A.S., d.o.o., izdajatelja radijskega programa Radio Viva.
8. Infonet Media, d.d., Cesta na Brdo 27, 1000 Ljubljana, v premoženju družbe Radio Urban, d.o.o., izdajatelja radijskega programa Radio Urban.
9. Brigite Vrbanjščak, Trubarjeva 9, 9252 Radenci, v premoženju družbe Radio Ton, d.o.o., izdajatelja radijskega programa Radio Plus Slovenska Bistrica.
10. Infonet Media, d.d., Cesta na Brdo 27, 1000 Ljubljana, v premoženju družbe Koroški radio, d.o.o., izdajatelja radijskega programa Koroški radio.
11. Janeza Štimca, Mirke 15 b, 1360 Vrhnika, v premoženju družbe Radio Gorenc, d.o.o., izdajatelja radijskega programa Radio Gorenc.

Glede pridobitve sto (100) odstotnega lastniškega ali upravljalškega deleža družbe Infonet media, d.d., Cesta na Brdo 17, 1000 Ljubljana v premoženju naslednjih družb:

- Enimar, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Radio Portorož
- Radio Morje, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Radio Morje
- SPK, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Slovenski poslovni kanal
- Audio, d.o.o., izdajatelj radijskega programa Poslovni val
- Mediainvest Kocmut in drugi, k.d., izdajatelj radijskega programa Radio Klasik

Svet za radiodifuzijo v okviru postavljenega zahtevka ne more odločati, ker je glede zgoraj navedenih družb v predhodnih postopkih že odločil o spremembah izdajateljev navedenih družb.

Svet se o vlogah družb:

- Kolmar, d.o.o.
- Naš čas, d.o.o.

ne opredeljuje, ker smatra vloge za nepopolne in ker se na podlagi podatkov iz vloge ne more odločiti.

Svet je na svoji 29. seji predlagal delovni sestanek s predstavniki Ministrstva za kulturo in s predstavniki Agencije, v zvezi z definiranjem virov podatkov in načinov pridobivanja podatkov, potrebnih za ugotavljanje izpolnjevanja oziroma neizpolnjevanja pogojev po 1. in 2. alineji tretjega odstavka 58. člena Zakona o medijih. Na sestanku dne 16.09.2004 so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Ministrstvo za kulturo z dopisom Svetu razloži metodologijo pridobivanja podatkov za odločanje po 58. členu ZMed, z navedbo kateri so relevantni viri pridobivanja podatkov o deležu prodaje oglaševalskega prostora v republiki Sloveniji v posameznem radijskem ali TV programu.
2. Vlogo za izdajo soglasja za pridobitev dvajset ali več odstotkov lastninskega ali upravljalškega deleža oziroma deleža glasovalnih pravic v premoženju izdajatelja radijskega programa, Ministrstvo za kulturo pošlje Agenciji. Agencija pred posredovanjem Svetu vlogo dopolni s podatki o pokritosti Republike Slovenije z analognimi prizemeljskimi radijskimi ali TV programi, glede na sedanje besedilo ZMed in tudi glede na pričakovano spremembo besedila ZMed.
3. Ministrstvo za kulturo v vsaki vlogi po 58. členu ZMed določi delež oglaševanja skupaj z razlago izračunanega odstotka.

Drugi pomembnejši sklepi

Poročilo o postopku izbire ponudnika na javnem razpisu leta 1999 za oddajno točko Krško na frekvenci 93,4MHZ (26., 29. in 30. seja)

Svet je na 26. seji dne 17.05.2004 imenoval komisijo v sestavi Majda Markočič Trtnik, Sandra Bašič Hrvatini in Jože Zrimšek, da pregleda gradivo, ki se nanaša na to točko in poda poročilo. Sestali so se 29.06.2004, predtem so pregledali gradivo in na 29. seji podali poročilo. Kriterij za odločanje je bil 52. člen Zakona o javnih glasilih (ZJG). Prilogi poročilu sta obrazec Analiza vlog vlagatelja in 52. člen ZJG.

Svet je na 29. seji soglasno sprejel Poročilo o postopku izbire ponudnika na javnem razpisu leta 1999 za oddajno točko Krško na frekvenci 93,4MHZ in sprejel dodatni sklep, da član Sveta Jože Zrimšek na podlagi obravnavanega poročila pripravi dodatno obrazložitev kriterijev iz 52. člena ZJG, o katerih bo Svet naknadno odločal.

Svet je na svoji 30. seji sprejel:

Dopolnitev obrazložitve sklepa sveta za radiodifuzijo

št. PPRRA 73-03/99-246 z dne 17.9.1999 in njegove dopolnitve

št. PPRRA73obr. – 06/99 z dne 20.11.1999 za dodelitev frekvence 93,4 MHz na oddajni točki Krško družbi Puntar d.o.o. s programom Radio Krško

»OBRAZEC«: Program – pogoji in zahteve

Svet je na svoji 28. seji potrdil vsebino obrazca o programskih pogojih in zahtevah, ki ga je skladno z zahtevami novega zakona o elektronskih komunikacijah pripravila APEK in ki bo del odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc.

Financiranje sveta za radiodifuzijo RS

Z novo sprejetim Zakonom o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 43/04) se je spremenila obstoječa ureditev financiranja Agencije. S 1. januarjem 2005 bo sklad za telekomunikacije v okviru državnega proračuna ukinjen, Agencija pa se bo financirala s prihodki od plačil, ki se bodo zbirala neposredno na računu Agencije.

Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 35/01, 62/03, 113/03 – odl. US in 16/04 – odl. US; v nadaljevanju Zmed) v prvem odstavku 103. člena določa, da se sredstva za delo Sveta za radiodifuzijo zagotovijo iz državnega proračuna, na predlog Agencije. S sredstvi po nalogu SRDF upravlja Agencija.

Na sestanku v zvezi s financiranjem Sveta za radiodifuzijo RS dne 19.07.2004 na Ministrstvu za kulturo, so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. S spremembo zakonodaje se postavlja vprašanje nadaljnjega financiranja SRDF in zagotavljanja njegove avtonomije.
2. Proračunska sredstva bi bilo najprimerneje zagotoviti v okviru Državnega zbora RS.
3. Zaradi vprašljivega sprejema rebalansa proračuna bo dodatna sredstva za leto 2005 težko predvideti.
4. Ministrstvo za kulturo kot resorni organ bo s pomočjo Ministrstva za finance poskušalo poiskati nadomestne možnosti financiranja za leto 2005.
5. Državni zbor bo sporočil, ali bi bilo možno izplačati namenska sredstva s katere od njihovih postavk.

IV. STANJE NA PODROČJU RADIODIFUZIJE IN SMERNICE RAZVOJA

V razvid medijev pri ministrstvu za kulturo je septembra 2004 bilo vpisanih skupaj 872 medijev, od tega 97 radijskih, 54 televizijskih, 18 elektronskih ter 702 tiskanih (od tega jih 43 izhaja samo v elektronski obliki). Po podatkih Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS (v nadaljevanju Agencija) se v Sloveniji prek radiodifuznih kanalov za zvokovne difuzne radijske postaje razširja devetinsedemdeset (79) radijskih programov, katerih izdajatelji razpolagajo z veljavno odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc. Dva (2) radijska programa, katerih izdajatelja sta pridobila dovoljenje za izvajanje radijske dejavnosti brez uporabe radijskih frekvenc, se razširjata izključno prek kabelskih sistemov in interneta. V razvidu medijev pri Ministrstvu za kulturo pa je prijavljenih še deset (10) radijskih programov, ki ne razpolagajo niti z odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc niti z dovoljenjem za izvajanje radijske dejavnosti, kadar dejavnost izdajatelja ni vezana na uporabo frekvenc.

Izdajatelj ne sme razširjati programskih vsebin prek medija, ki ni vpisan v razvid. Če izdajatelj v 24 mesecih od vpisa v razvid medijev ne pridobi dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti, to je bodisi odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc ali dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti brez uporabe radijskih frekvenc, ga ministrstvo za kulturo izbriše iz razvida.

Enaindvajset (21) televizijskih programov je v Sloveniji mogoče sprejemati prek radiodifuznih kanalov za televizijske difuzne radijske postaje, za katere so njihovi izdajatelji pridobili odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc. Sedem (7) televizijskih programov pa razpolaga z dovoljenjem za izvajanje televizijske dejavnosti, ko dejavnost izdajatelja ni vezana na uporabo frekvenc, in se razširjajo samo v kabelskih sistemih. V razvidu medijev je vpisanih še devetnajst (19) televizijskih programov, ki nimajo ne odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc ne dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti brez uporabe radijskih frekvenc. V svojem poročilu za leto 2003 je Svet že opozoril, da obstaja možnost, da se nekateri od teh programov razširjajo v kabelskih sistemih, čeprav niso pridobili dovoljenja.

Zakon o medijih (v nadaljevanju Zmed) v 105. členu določa, da kadar dejavnost izdajatelja radijskega ali televizijskega programa ni vezana na uporabo frekvenc, Agencija izda dovoljenje za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti (v nadaljevanju dovoljenje) brez javnega razpisa na podlagi odločbe o vpisu v razvid medijev. Agencija izda dovoljenje v petnajstih (15) dneh od prejema popolne vloge. Svet ugotavlja, da obstoječa zakonodaja omogoča obstoj »dualnega« sistema postopkov pridobivanja dovoljenj: postopek javnega razpisa, ki ga vodi in opravi Agencija na podlagi obvezujočega predloga Sveta (Zmed, 104. člen) in postopek, ki ga vodi ministrstvo za kulturo (vpis v razvid) in Agencija (izdaja dovoljenja). »Dvojnost« je deloma posledica obstoječega sistema razpisovanja posameznih prostih frekvenc, ki novim izdajateljem ne omogočajo doseganje širšega področja vidnosti, deloma pa možnosti, da se brez upoštevanja meril javnega razpisa pridobi večja pokritost z razširjanjem prek kabelsko distribucijskih ali kabelsko komunikacijskih sistemov. Zahteve Zmed, ki se nanašajo na jurisdikcijo RS, programske deleže, oglaševanje, zaščito otrok in mladostnikov ter pravico do odgovora in pravico do popravka pa veljajo enako za vse izdajatelje televizijskih programov, ne glede na to kako so pridobili dovoljenje in ne glede na način razširjanja programskih vsebin. Namreč, omenjene zahteve iz Zmed so identične tistim v Evropski Konvenciji o čezmejni televiziji in Protokola, ki spreminja Konvencijo o čezmejni televiziji (MEKCT), ki jih je RS ratificirala leta 1999 ter evropski Direktivi o čezmejni televiziji (TWF Directive 89/552/EEC in 97/36/EC). MEKCT v 2. členu (Direktiva o čezmejni televiziji, 1. člen) definira izraz »prenos« (transmisija) kot »začetno oddajanje kakršnih koli televizijskih

programov po zemeljskem oddajniku, kablu ali satelitu v kodirani ali nekodirani obliki, namenjenih širši javnosti».

V desetletju med letom 1991 – 2001 je število radijskih programov nenehno raslo. Največji porast je bil zabeležen v letih 1996 in 1997 ko je Svet predlagal dodelitev radijskih dovoljenj za 15 novih radijskih programov, z lokalnim pokrivanjem. V vseh primerih je bila za odločitev Sveta bistvena ocena, da program pomeni vsebinsko dopolnitev oz. bogatitev obstoječe programske ponudbe na razpisanem območju, predvsem z lokalnimi vsebinami (glej Poročilo o delu Sveta za radiodifuzijo RS v letu 1998). Dokončna ustalitev porasta novih radijskih postaj je bila opazna šele v letu 2001 ko sta bila sprejeta novi Zakon o medijih in Zakon o telekomunikacijah (leta 2004 je bil sprejet novi zakon, ki ureja področje elektronskih komunikacij – Zakon o elektronskih komunikacijah – ZEKom). Od spremembe področne zakonodaje je Agencija izvedla dva javna razpisa. Na razpisu leta 2004 je Agencija razpisala 18 prostih frekvenc za radijsko in televizijsko oddajanje.

Število televizijskih programov se kljub podatkom, ki se razlikujejo od tistih, s katerimi je razpolagal Svet pred spremembami zakonodaje, bistveno ne spreminja. Velik del delujočih televizijskih programov (z dovoljenjem ali brez) namreč predstavljajo programi kabelskih operaterjev, ki služijo obveščanju naročnikov o programski ponudbi in drugih zadevah s področja njihove dejavnosti, predvajanju oglasnih videostrani in deloma tudi oddaj, ki jih je po ZMed mogoče obravnavati kot programske vsebine, nastale v lastni produkciji. Število televizij, ki prek prizemeljskih omrežij pokrivajo lokalna območja, je skoraj desetletje nespremenjeno.

Eden od pokazateljev sedanjega razvoja radiodifuzije je razmerje med številom prebivalcev in številom radijskih oz. televizijskih programov po statističnih regijah. Po podatkih APEK v Sloveniji deluje 80 radijskih programov kar predstavlja 4,07 programa na 100.000 prebivalcev oz. en radijski program na 24.550 prebivalcev.

Statistična regija	Št. prebivalcev	Število radijskih programov s sedežem na območju	Število radijskih programov na 100.000 prebivalcev
Pomurska	129.000	4	3,10
Podravska	322.000	13	4,04
Koroška	74.000	3	4,05
Savinjska	257.000	11	4,28
Zasavska	52.000	2	3,85
Spodnjeposavska	70.000	3	4,29
Jugovzhodna Slovenija	138.000	5	3,62
Osrednjeslovenska	484.000	19	3,93
Gorenjska	50.000	6	12,00
Notranjsko-kraška	196.000	1	0,51
Goriška	118.000	4	2,04
Obalno-kraška	102.000	9	8,82
Slovenija	1.964.000	80	4,07

Med radijskimi programi pokrivajo območje cele Slovenije kakovostno le trije nacionalni programi RTV Slovenija: Program A1, Val 202 in program Ars. Po podatkih APEK, največje število prebivalcev na območju slišnosti (če izvajamo programe RTV Slovenija) ima Radio Ognjišče (1.298.644) najmanjšo pa Studio ZOS/Radio Snoopy (8.946). Trinajst (13) radijskih postaj s svojim programom doseže več kot 300.000 prebivalcev (Radio Ognjišče, RGL, Radio Gamma MM, Poslovni val, SPK, Radio Dur, Radio Trbovlje, Radio Salomon, Radio Antena 1, Radio Šport, Radio Hit, Radio Murski val in Radio Veseljak). Med 100.000 in 200.000 prebivalcev pokriva 23 radijskih postaj, 34 radijskih postaj pa »sliši« manj kot 100.000 ljudi. Manj kot 20.000 prebivalcev pokriva 7 radijskih postaj med katerimi so tudi dva lokalna radijska programa posebnega pomena – Radio Odmev in Alpski val.

V letu 2004 je status radijskega programa posebnega pomena imelo 18 izdajateljev od tega pet lokalnega radijskega programa posebnega pomena (Radio Gorenc, Radio Odmev, Radio Robin, Radio Univox in Radio Alpski val), 11 status regionalnega programa posebnega pomena (Radio Štajerski val, Radio Celje, Radio Murski val, Koroški radio, Radio Ptuj, Radio Trbovlje/Radio Kum, Radio Triglav, Radio Sora, Studio D, Radio Kranj-Gorenjski megarčček in Radio Slovenske Gorice), en status študentskega programa posebnega pomena (Mariborski radio Študent – Marš) in en status nepridobitnega programa (Radio Ognjišče). Izdajatelji radijskih programov posebnega pomena pokrivajo večino od 12 statističnih regij razen notranjsko-kraške in obalno-kraške. V šestih statističnih regijah imata sedež po dva izdajatelja radijskih programov posebnega pomena (Pomurska, Podravska, Savinjska, Spodnjeposavska, Osrednjeslovenska in Goriška), v eni (Gorenjska) pa pet izdajateljev (Radio Sora, Radio Kranj, Radio Gorenc, Radio Odmev in Radio Triglav). Na območju gorenjske statistične regije, ki ima 50.000 prebivalcev ima sedež šest izdajateljev od katerih štirje imajo status programa posebnega pomena, ostala dva (Radio Belvi in Radio Belvi Gorenjska/Radio Top) pa sta del nacionalne radijske mreže Infonet. Gorenjska statistična regija je obenem regija, ki ima najvišje število radijskih programov na 100.000 prebivalcev (12). Posebej bi izpostavili še notranjsko kraško statistično regijo kjer je pokritost s radijskimi programi najnižja ter obalno-kraško, kjer ima sedež devet izdajateljev radijskih programov. Če iz tega števila izvajamo radijske programe, ki jih v skladu z zahtevami Zakona o RTVS in Zakona o medijih ustvarja javni zavod RTV Slovenija ter neprofitni program posebnega pomena (Radio Ognjišče) ima v obalno-kraški regiji sedež še pet izdajateljev radijskih programov: Informativni val, Radio Morje, Radio Portorož, Radio Tartini in Radio Val. Od petih omenjenih radijskih programov so štirje lastninsko ali programsko povezani.

Ugotavljamo, da se je večina novih programov nastalih po letu 1990 skoncentrirala na območjih urbanih središč, zlasti v Ljubljani, Mariboru in Celju, kjer je bil interes za pridobivanje frekvenc največji. Deloma je to tudi rezultat močnejšega »ekonomskega« zaledja, ki omogoča delovanje večjega števila radijskih postaj oz. njihovo konkurenco na trgu. Problematična so predvsem tista območja, ki so gospodarsko nerazvita in kjer večje število radijskih postaj tekmuje za izjemno omejeni delež oglaševalskih prihodkov. Svet meni, da je prav na teh območjih potrebno podpirati programske vsebine namenjene lokalnem prebivalstvu ker jih zaradi visokih stroškov produkcije izdajatelji ne bodo mogli zagotavljati.

Stroški programske produkcije so visoki, kar še posebej velja za produkcijo informativnih vsebin in avdiovizualnih del. Slednja je praktično zanemarljiva, saj si jo lahko privoščijo le največje televizije. Ob njej pa upada tudi število izdajateljev, ki pripravljajo lasten informativni program. Zakon o medijih je v primerjavi s prej veljavnim zakonom o javnih glasilih zaostрил predpise, ki določajo obvezen delež programskih vsebin lastne produkcije v dnevnom oddajnem času radijskih in televizijskih programov, in tudi merila za opredelitev programskih vsebin, ki jih je mogoče všteti v ta delež. Namesto prej obveznih deset (10) odstotkov programov lastne produkcije dnevno morajo po zakonu o medijih televizijski programi v dnevnom oddajnem času vsebovati najmanj dvajset (20) odstotkov programskih vsebin lastne produkcije (od tega najmanj eno uro med 18. in 22. uro), programske vsebine radijskih programov pa morajo obsegati najmanj trideset (30) odstotkov dnevnega oddajnega časa.

Svet meni, da mora država aktivno podpirati pluralnost medijskega prostora predvsem tako, da subvencionira tiste programske vsebine, ki jih določi kot vsebine javnega interesa. Namesto javnih razpisov na katerih izdajatelji prijavljajo konkretne vsebine predlagamo, da se na osnovi izračuna ekonomske cene minute programa določi potrebna vsota sredstev namenjena izključno podpori lokalnih vsebin javnega značaja. Porabo teh sredstev je potrebno skrbno nadzorovati in preprečiti njihovo »prelivanje« v komercialne namene. V skladu s tem je potrebno premisliti kolikor izdajateljev radijskih in televizijskih programov lahko pridobi status programa posebnega pomena. Odločitev naj ne bi temeljila na merilu – ena statistična regija – en program posebnega pomena temveč na analizi obstoječe programske ponudbe, zagotavljanja pluralnosti in omogočanja nastanka lokalnega skupnostnega radia in televizije, ki bi bil namenjen izključno potrebam lokalnega prebivalstva. Zmed, sicer že zdaj ponuja vire za subvencioniranje določenih programskih vsebin javnega interesa, menimo pa da je zaradi boljše preglednosti načina podeljevanja sredstev in uresničevanja zastavljenih ciljev, potrebno ustanoviti poseben sklad. Sklad naj bi bil ustanovljen in financiran v skladu s pravili EU glede državnih pomoči, kar pomeni da finančna sredstva države ne bi posegala v delovanje radiodifuznega trga razen v tistem delu za katerega obstaja posebej definiran javni interes.

Število radijskih programov na število prebivalcev je samo eden od pokazateljev stopnje razvitosti radijskega trga. Število izdajateljev oz. število programov je potrebno dodatno razčleniti glede na različnost programske ponudbe, ki je dostopna državljanom. V Beli knjigi o storitvah splošnega pomena (COM(2004)374), ki jo je leta 2004 sprejela Evropska Komisija je zapisano da, »kar zadeva radiodifuzijo, je potrebno upoštevati pomembnost radiodifuzije za demokratične, družbene in kulturne potrebe vsake družbe«. S tem je Komisija, razen podpore javni radiodifuziji določila tudi, da države članice same zagotovijo pluralnost svojega nacionalnega medijskega prostora.

Izdajatelji radijskih programov so pri vpisu v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo, priglasili tudi programske zasnove, ki so v skladu s zahtevami Zakona o medijih. Pri vpisu v razvid pa Ministrstvo za kulturo ni preverjalo ali so priglašene programske zasnove dejansko tiste, ki so jih izdajatelji predložili na javnih razpisih na katerih je Svet izbral najboljšega ponudnika. Ugotavljanje dejanske raznovrstnosti programskih vsebin in posledično dejanske pluralnosti na področju radiodifuzije pa je ena od ključnih nalog Sveta in APEK-a.

Pridobljene ugotovitve pa bodo osnova za izvajanje novih javnih razpisov. Sistem podeljevanja prostih frekvenc se kljub spremembam zakonodaje (1994 in 2001) ni bistveno spremenil. Ohranil se je način razpisovanja posameznih prostih frekvenc katerega cilj je predvsem pokrivanje določenega območja. Kot je Svet že ugotavljal, je zaradi takšnega sistema razpisovanja prek javnih razpisov izjemno težko pridobiti sistem prostih frekvenc, ki bi omogočil pokrivanje večjega (regionalnega oz. nacionalnega) območja. Namesto podeljevanja posameznih prostih frekvenc na javnih razpisih bi Svet moral predvsem razpisati zahtevane programske vsebine, ki naj bi jih izdajatelji ponujali na določenem območju. Na ta način bi Svet varoval pluralnost medijskega prostora, spoštoval učinkovito rabo radiofrekvenčnega spektra in omogočil večjo slišnost določenim radijskim programom, ki zaradi dosedanjega sistema podeljevanja prostih frekvenc nimajo možnosti širitve. Spremenjen način podeljevanja prostih radiodifuznih kanalov naj bi bil upoštevan pri pripravi Strategije digitalne radijske in televizijske radiodifuzije. Razen sprememb na področju tehnologije bo digitalno oddajanje prineslo tudi spremembe na področju programskih vsebin in načinu njihove uporabe. Podeljevanje koncesije za oddajanje digitalne radijske in televizijske radiodifuzije mora predvsem upoštevati potrebe državljanov oz. javni interes.

Večina radijskih postaj pridobiva svoje prihodke iz oglaševanja. Lahko rečemo, da radijski programi nastopajo istočasno na dveh trgih: trgu poslušalcev in trgu oglaševalcev. Trg poslušalcev je možno ugotoviti glede na ponujene programske vsebine, ki jih poslušalci ocenjujejo kot nadomestne, trg oglaševalcev pa glede na višino razpoložljivega oglaševalskega denarja namenjenega radijskim programom. Po podatkih, ki jih je objavil Marketing magazin (št.285, januar 2005, str. 14-15) je leta 2004 skupni oglasni promet

medijev znašal 34,334 milijarde tolarjev od tega je osem odstotkov bilo porabljeno za radijsko oglaševanje. Trinajst spremljanih radijskih postaj je po podatkih in oceni MM zabeležilo za 8,9 odstotka večji promet kot leta 2003, radio pa je tudi v skupnem kolaču zabeležil zmerni padec, od 8,6 odstotkov iz leta 2003 na 8,4 leta 2004. Skupno so radijske postaje zaslužile 2,886 milijarde tolarjev. Največji promet je imel Radio Slovenija, po oceni marketing magazina, približno 1,1 milijarde tolarjev kar je skoraj 40 odstotkov celotnega radijskega oglaševanja oz. skorajda enak delež ostalih 12 spremljanih radijskih postaj. Po oceni Marketing magazina so vse ostale radijske postaje (približno 50) ustvarile skupen oglaševalski prihodek v višini 500 milijonov tolarjev. Glede na obseg oglaševalskih prihodkov (opazen je trend upada), števila radijskih programov in predvsem njihove koncentracije v določenih statističnih regijah (na območju osrednjeslovenske regije ima sedež 19 izdajateljev radijskih programov) lahko sklepamo, da bo zaradi ekonomske situacije (vsi izdajatelji, ne glede na območje slišnosti oz. število prebivalcev, vključno z radijskimi programi RTV Slovenija) večina izdajateljev poiskala različne oblike medsebojnega povezovanja in sodelovanja. Zakon o medijih v 83. členu omogoča izdajateljem radijskih in televizijskih programov, razen izdajateljev s statusom programa posebnega pomena, programsko povezovanje v širše regionalne ali nacionalne mreže pod posebnimi pogoji. Trenutno v Sloveniji delujeta dve radijski mreži, ki sta vpisani v razvid medijev: nacionalna radijska mreža Infonet (14 izdajateljev) in regionalna radijska mreža Krpan (2 izdajatelja). Radijski programi vključeni v mreže še naprej (zunaj »skupnega mrežnega oddajnega časa«) oddajajo tudi lastni program. Razen programskega povezovanja poteka še lastninsko povezovanje ter povezovanje zaradi skupnega trženja programskega časa.

Glede na podatke o čistih prihodkih (vir IBON 2003) lahko ugotovimo, da ima večina (58) radijskih postaj manj kot 100.000 tolarjev čistega prihodka. Več kot 300.000 tolarjev prihodkov imajo 3 radijske postaje, med 100 in 200.000 tolarjev prihodkov ima 15 radijskih postaj, med 50.000 in 100.000 tolarjev 17 radijskih postaj, manj kot 20.000 tolarjev prihodkov pa ima 20 radijskih postaj. Dve radijski postaji, ki po podatkih APEK sodita med pet »najbolj slišnih« radijskih postaj v Sloveniji nista imeli nobenega prihodka in nobenega zaposlenega. Vse radijske postaje so po pogodbi o zaposlitvi imele 328 zaposlenih (IBON 2003). Izdajatelji radijskih programov posebnega pomena (17) imajo več kot polovico zaposlenih. Manj kot pet zaposlenih ima 41 izdajateljev od tega 10 izdajateljev samo enega zaposlenega in 17 nobenega. Več kot 10 zaposlenih ima deset izdajateljev med katerimi so: Radio Ognjišče, Radio hit, Radio Štajerski val, Radio Murski val (samo radijski del), Radio Celje (samo radijski del), RGL, Koroški radio, Radio Brežice, Radio City Maribor in Studio D.

Svet ugotavlja, da se bo v prihodnosti nadaljeval trend lastniškega in programskega povezovanja na radijskem področju. Naloga pristojnih institucij je zaščititi pluralnost in raznovrstnost medijev (omejevanje koncentracije) predvsem pa omogočiti enakopraven in enakomeren razvoj radijskega sektorja v državi. Glede na to, da je analogni radiofrekvenčni spekter skorajda popolnoma »izčrpan«, je v obdobju do prehoda na digitalno radijsko oddajanje in dokončnega preklopa, potrebno zagotoviti redn nadzor vseh delujočih radijskih programov. Radiofrekvenčni spekter je javno dobro in kot tak »last« vseh državljanov in državljanek. Njegova uporaba pa mora biti tehnološko, ekonomsko in programsko učinkovita in raznovrstna. Svet predlaga, da se pri sprejemanju strategije razvoja digitalne radijske in televizijske radiodifuzije opravi široka javna razprava v kateri bo sodelovala vsa zainteresirana javnost, od predstavnikov medijske industrije, civilno družbenih iniciativ in posameznih državljanov in državljanek.

Če je za radijsko področje značilna velika razdrobljenost oz. veliko število izdajateljev (njihovo število se je od začetka 90. let skoraj podvojilo) je za televizijsko področje značilna umirjena rast. Razen televizijskih programov, ki jih ustvarja javni zavod RTV Slovenija so v Sloveniji prisotni še trije programi z nacionalno pokritostjo: POP TV, Kanal A in Prva TV. Opozorili smo, da od leta 2001 narašča število televizijskih programov, ki svoje programe

razširjajo izključno po kablenskem sistemu. Glede na kapitalsko povezovanje med kablenskimi operaterji lahko predpostavljamo, da nekateri od teh programov dosegajo nacionalno pokritost.

V letu 2004 je status televizijskega programa posebnega pomena imelo sedem programov. Status regionalnega TV programa posebnega pomena imajo Vaš Kanal, Vaša televizija (VTV) in RTS, status lokalnega programa posebnega pomena pa ATV Signal, Kanal 10, Gorenjska televizija GTV in TV Primorka. Razen Koroške, jugovzhodne Slovenije, notranjsko-kraške in obalno-goriške statistične regije, imajo vse ostale imajo en televizijski program posebnega pomena.

Glede na podatke o finančnem poslovanju za leto 2003 (vir IBON) vidimo, da so skupni prihodki sedmih tv programov posebnega pomena znašali 1,1 milijarde tolarjev, čisti dobiček je bil 32,4 milijona tolarjev in izguba nekaj več kot 10 milijonov tolarjev. Skupno število zaposlenih pri vseh sedmih izdajateljih je 57, s tem, da pri nekaterih izdajateljih nimajo niti enega redno zaposlenega. Največ zaposlenih novinarjev (redno zaposlenih in tistih, ki imajo status samostojnega novinarja vpisanega v razvid) je zaposlenih pri RTV Slovenija, POP TV in na Kanalu A.

Statistična regija	Št. prebivalcev	Št. televizijskih programov s sedežem na tem območju	Št. televizijskih programov na 100.000 prebivalcev
Pomurska	129.000	2	1,55
Podravska	322.000	4	1,24
Koroška	74.000	0	0
Savinjska	257.000	2	0,78
Zasavska	52.000	1	1,92
Spodnjeposavska	70.000	0	0
Jugovzhodna Slovenija	138.000	1	0,73
Osrednjeslovenska	484.000	11	2,27
Gorenjska	50.000	3	6,00
Notranjsko-kraška	196.000	1	0,51
Goriška	118.000	1	0,85
Obalno-kraška	102.000	3	2,94
Slovenija	1.964.000	29	1,48

V letu 2004 so po podatkih in oceni Marketing magazina televizijske postaje skupno zaslužile 11,885 milijarde tolarjev prihodka, za 14,3 odstotka več kot leta 2003. Za razliko od radijskega oglaševalskega trga za katerega je značilen trend upadanja, za televizijski trg še vedno velja, da počasi narašča. Največji oglaševalski promet je imel Pro Plus, ki trži POP TV in Kanal A v višini 7 milijard tolarjev (58,9%), sledi mu TV Slovenija z 4,5 milijarde tolarjev (37,9%) ter TV Paprika (150 milijonov), TV Pika (135 milijonov) in Prva TV (100 milijonov).

Svet ugotavlja, da veliko število televizijskih programov na omejenem oglaševalskem trgu dolgoročno nima možnosti razvoja in preživetja. Za razliko od radijskega trga je na televizijskem trgu vstopni prag za nove izdajatelje izjemno visok. V posebej težavnem položaju so programi posebnega pomena, ki bodo morali poiskati bolj stabilne vire financiranja kot je trg.

Digitalna radijska in televizijska radiodifuzija

Obdobje zadnjega desetletja so zaznamovale razprave in ugibanja o usodi tradicionalnih elektronskih medijev (zlasti radia in televizije) in njihovega prihodnjega razvoja v t.i. obdobju konvergence za katerega naj bi bilo značilno zlitje medijev in skorajda neomejena personalizacija programske ponudbe. Stanje v večini evropskih držav kaže, da so pričakovanja o hitrosti in smeri sprememb bila preveč optimistična. Tehnološka konvergenca računalniške in avdiovizualne (radijske in televizijske) industrije ne bo nujno pripeljala tudi do konvergence uporabnikovega (potrošnikovega) obnašanja kar pomeni, da tradicionalni načini uporabe radijskega in televizijskega sprejemnika ne bodo samo »preslikava« uporabe računalnika in interneta.

Dolgoletna razprava o konvergenci znotraj EU se je končala s sprejetjem Direktive o skupnem regulatornem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (Okvirna direktiva) leta 2002 (Directive 2002/21/EC). Okvirna direktiva izrecno poudarja, da se ne nanaša na vsebine (npr. radijske in televizijske programe), ki jih elektronske komunikacijske mreže prenašajo, temveč na področju radiodifuzije ureja samo prenosne poti. V povezavi z digitalno oz. interaktivno televizijo Okvirna direktiva kot enega izmed ciljev bodoče regulacije na tem področju izpostavlja medijski pluralizem in kulturno raznolikost v povezavi z regulacijo sistemov za pogojni dostop. Države članice naj bi za doseg te ciljev spodbujale uporabo odprtega vmesnika aplikacijskih programov (API) za digitalno televizijo, pred morebitno zakonsko določitvijo standardov pa naj bi izvedle javno posvetovanje. Za področje radiodifuzije je posebej pomembno upoštevati določila Direktive o dostopu (Directive 2002/19/EC), ki v Dodatku I posebej obravnava vprašanje sistemov za pogojni dostop, ki bodo v prihodnosti postali tudi ključno vprašanje zagotavljanja medijskega pluralizma. Splošne določbe Direktive o dostopu povzema tudi Zakon o elektronskih komunikacijah (ZEKom) v 113 in 114 členu, ki nalaga APEK, da s splošnim aktom predpiše zahteve za medsebojno delovanje digitalne televizijske opreme, ki jo uporabljajo potrošniki (ZEKom, 113. člen), obenem pa APEK v okviru svojih pooblastil nadzira izvajanje določb o sistemih s pogojnim dostopom (ZEKom, 114. člen). Direktiva o dostopu zahteva, da licence proizvajalcem potrošniške opreme podelijo pod »pravičnimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji« (člen 6) in jim prepoveduje, da bi licence podeljevali pod pogoji, ki onemogočajo povezave z drugim sistemom za pogojni dostop. Ta pravila se nanašajo tudi na vmesnike aplikacijskih programov (API) in elektronske programske vodnike (EPG), glede »prezentacijskih vidikov« elektronskih programskih vodnikov (npr. kolikšen delež uvodnega portala mora biti namenjen določenim vrstam vsebine, zlasti vsebinam, ki jih ponujajo javni mediji) pa Direktiva državam članicam dovoljuje, da sprejmejo svoja pravila. Prav na tej točki je naloga SRDF, da APEK predlaga katere programske vsebine so tiste, ki naj bi bile zagotovljene vsem uporabnikom. Vprašanje, ki ga Direktiva o dostopu in tudi ZEKom posebej ne omenjata, je pa ključno za zagotavljanje pluralnega medijskega prostora, je vprašanje pakiranja programskih vsebin. Menimo, da to vprašanje ne more biti prepuščeno izključno odločitvi ponudnikov paketa, ampak mora biti zagotovljena pravica državljanov do čim večjega števila različnih programskih vsebin.

Digitalizacija prinaša troje »ozkih grl«, ki so tesno medsebojno povezana: vmesniki aplikacijskega programa, ki ga lahko opišemo kot operacijski sistem komunikatorja, sistemi s pogojnim dostopom, ki so osnova za zaračunavanje storitev plačljive televizije (naročniški kanali ali paketi, video na zahtevo ali vsebine po načelu plačaj za ogled) ter elektronski programski vodniki, ki so potrošnikova odskočna deska za dostop do izbrane/želene (ponujene) vsebine.

Vmesnik aplikacijskega programa vgrajen v TV-komunikator ali v digitalen televizijski sprejemnik, je ključna lastnost digitalne televizijske naprave. Tudi najosnovnejše interaktivne storitve, kakršen je teletext, ne morejo delovati, če se ne morejo »sporazumevati« z vmesnikom. Sistemi s pogojnim dostopom delujejo kot elektronska »vrtljiva vrata«: s pomočjo kodiranja programov pri oddajanju in njihovega dekodiranja pri uporabniku zagotavljajo, da plačljive TV-storitve lahko gledajo le tisti, ki so za to plačali. Sistemi pogojnega dostopa so neke vrste portal, vstop do izbire, ki »združuje vlogi izjemno močnega tržnega orodja in programske veleblagovnice«. Temeljna vloga TV portalov bo v združevanju televizijskih vsebin, interaktivnih aplikacij in storitev. Lahko predvidevamo, da bodo prav TV portali postali glavna »konkurenčna ponudba« s katero bodo digitalne televizije tekmovala med novimi uporabniki.

Ponudniki dostopa in upravljalci mrež bodo, če se televizija »interaktivizira«, lastniki ali nadzorniki TV-komunikatorja, kar jim bo omogočalo tudi nadzorovanje in zbiranje podatkov o potrošnikih. Mrežni operaterji kot »čuvaji informacij o potrošnikih (oz. nadzorniki poti do potrošnikov)« bodo lahko ponujene vsebine opremili z demografsko ciljanim oglaševanjem (zaradi ciljnosti oglaševanja bo cena oglasnega prostora postala višja kot je zdaj). Mrežni operaterji bodo tudi lahko prodajali oglaševalski prostor na interaktivnih aplikacijah, tako da bodo oglasi vidni med prenosu ali iskanjem informacij. Ponudniki telefonije, interneta ali kableske televizije so tudi v dobrem položaju, da obstoječim naročnikom poleg sedanjih storitev ponudijo še interaktivne storitve. Mogoče je pričakovati, da bodo potrošniki le neradi zamenjali operaterja novih interaktivnih storitev, saj bodo vse storitve lahko plačali le z enim računom. Po drugi strani pa omrežne operaterje in ponudnike dostopa čakajo velika vlaganja v izgradnjo infrastrukture, ki bo omogočila zagon interaktivne televizije.

Zaradi obilja ponujenih kanalov in storitev bodo uporabniki postajali vse bolj odvisni od navigacijskih sistemov oz. programskih vodnikov (EPG), ki bodo vključeni v sisteme pogojnega dostopa. Ne glede na to, kakšna bo dejanska potrošnja ponujenih kanalov, programskih vsebin ali storitev bo več možnosti za vplivanje na potrošnikovo izbiro ter veliko več možnosti za zbiranje informacij o potrošnikovih gledalskih in nakupnih navadah, ki bodo ekonomsko zanimive za oglaševalce.

Večina držav članic EU ima samo enega operaterja digitalne platforme kar vpliva na nastajanje ozkih grl. Razvoj na tem področju pa kaže, da se med največjimi ponudniki digitalnih storitev ne pojavljajo samo radiodifuzna podjetja temveč ponudniki internetnih storitev, založniške hiše, operaterji mobilne telefonije, proizvajalci računalniških in video igrin in filmski studii. Kot rezultat konvergence se medijski trgi soočajo z novimi oblikami strateških povezovanj podjetij na različnih ravneh distribucijske verige.

Eden od ključnih argumentov v korist digitalnega oddajanja je bolj učinkovita izraba radiofrekvenčnega spektra. Razvoj telekomunikacijskega področja in naraščanje števila radijskih in televizijskih programov nujno potrebuje frekvence, ki so omejena javna dobrina. Načeloma lahko rečemo, da digitalizacija poleg večjega izkoristka radiofrekvenčnega spektra omogoča tudi lažji vstop novih ponudnikov na trg. Obenem pa digitalizacija omogoča tudi uporabniku dostop do večjega števila različnih radijskih in televizijskih programov in večjo možnost interaktivnosti. Potrebno je poudariti, da se koncepta interaktivnosti in digitalizacije ne pokrivata v celoti. Omejena interaktivnost je mogoča že pri analognem oddajanju. Digitalizacija prinaša interaktivnost kot »nadgradnjo« kar pomeni, da je interaktivnost več kot preklapljanje med dostopnimi televizijskimi programi. Digitalizacija torej ne pomeni samo dostopnost (večje število) televizijskih programov temveč različnost (večje število) ponujenih interaktivnih storitev. Te storitve so sicer zelo podobne storitvam, ki jih že omogoča internet in/ali analogni teletext. Interaktivnost v pravem pomenu besede pomeni možnost uporabnika, da preko povratnega kanala vpliva na čas in način gledanja izbranih televizijskih vsebin. Poleg povratnega kanala, ki omogoča uporabniku, da zahteva določeno vsebino je potrebno ponuditi še možnost shranjevanja vsebin.

Prihodnost digitalne radiodifuzije v Sloveniji mora temeljiti predvsem na usklajenem razvoju ponudbe in povpraševanja. Za razliko od analogne (»tradicionalne«) radiodifuzije bo nova digitalna morala upoštevati želje in potrebe uporabnikov. V začetni fazi ponudbe lahko pričakujemo, da bo večina povpraševanja (in uporabe) bila povezana s ponudbo televizijskih programov. Razen storitev povezanih s televizijskim programom, ki bodo prevladovala na začetku, se bodo predvsem razvijale programske nepovezane storitve kot so: »pravi« video na zahtevo, dostop do interneta, igre za več igralcev, »ograjeni vrt«, bančno poslovanje in storitve, pri katerih uporabnik sam ustvarja svojo vsebino (forumi, klepetalnice, takojšnje sporočanje).

S stališča uporabnika bo največji preskok pri digitalni televiziji nastal z zamenjavo koncepta »izbire televizijskih programov« s konceptom »izbire oddaj oz. vsebin«. Nova paradigma temelji na možnosti individualnega definiranja časa uporabe: s shranjevanjem vsebin (bodisi lokalno ali pa centralno) uporabnik ne bo več odvisen od programske sheme (časovno definirane ponudbe) ponudnika temveč bo ustvarjal popolnoma »sebi prilagojeno« programske shemo. Personalizacijo programa pa bo morala nujno spremljati tudi personalizacija oglaševanja. Dosedanje umeščanje oglasov znotraj programskih vsebin bo v individualizirani uporabi storitev moralo spremljati nov način oglaševanja (oz. na strani ponudnika nov način financiranja). Dolgoročno gledano: individualna uporaba bo temeljila na individualnem plačevanju uporabljenih storitev.

Televizijski izdajatelji »vlagajo« v digitalizacijo predvsem zaradi predpostavke, da bodo uporabniki plačevali več za dostopne televizijske vsebine oz. da bo prek televizijskih sprejemnikov opravljenih več transakcij. Potrebno je opozoriti, da bodo prav vmesniki aplikacijskih programov, sistemi s pogojnim dostopom in programski vodniki za bodočo regulacijo imeli ključen pomen, ker jih njihovi lastniki ne bodo kar tako izpustili izpod svojega nadzora. »Analogni« odnos med ponudbo in povpraševanjem televizijskih vsebin se bistveno razlikuje od »digitalnega«. V analognem svetu izdajatelji televizijskih programov tekmujejo z svojimi programskimi vsebinami za čim večji delež celotnega občinstva, kar pomeni, da se enake programske vsebine ponujajo vsem gledalcem hkrati. Čim več gledalcev uporablja (gleda) posamezni televizijski program je cena oglaševalskega časa višja. V analognem svetu gledalec sam izbira med ponujenimi vsebinami (izbira temelji na poznavanju celotne ponudbe), v digitalnem pa »nekdo drug« (upravljalac/lastnik navigacijskega sistema) opravi izbiro že vnaprej, s tem da uporabnik nima pregleda nad tem kakšna je celotna ponudba. V digitalnem televizijskem svetu bo manjši delež programskih vsebin in storitev ponujen vsem gledalcem za enako ceno, večji delež pa bo na razpolago vsakemu posameznemu uporabniku posebej – glede na njegovo izbiro, zahtevo, željo oz. možnost plačila. Regulacija digitalne televizije bo morala temeljiti na dveh predpostavkah:

- da je določeno število programskih vsebin (»programske vsebine javnega interesa«) dostopno vsem gledalcem, pod enakimi pogoji za enako ceno;
- da ne obstaja monopol nad sistemi pogojnega dostopa, ki posledično lahko omejujejo potrošnikovo izbiro.

Regulacija digitalne radiodifuzije bo morala zagotoviti izvajanje javnega interesa (natančno definirani pogoji za podelitev »koncesije« kjer je potrebno dati prednost izdajateljem javnih radijskih in televizijskih programov), dosledno spoštovanje konkurenčne zakonodaje (prepoved koncentracije in monopola posebej v primeru novih »ozkih grl«) in jasno definiranih zahtev »obveznega vključevanja in prenosa« določenih programskih vsebin.

Konvergenca razen večjih možnosti vključitve proizvaja tudi izključitve. Socialno dimenzijo izključenosti (ločevanje med tistimi, ki imajo in tistimi, ki nimajo) glede digitalne televizije lahko pričakujemo na več ravneh. Onkraj digitalne ločnice bodo najprej ostali tisti, ki jih digitalni signal ne bo dosegel. Rešitev tega problema je vprašanje časa, saj bo v interesu tako države kot podjetij in izdajateljev, da digitalni signal doseže čimveč ljudi. Vstop v svet

digitalne radiodifuzije bo onemogočen tistim, ki si ne bodo mogli privoščiti stroška nakupa začetne opreme. Položaj te skupine bo posebno težaven po morebitnem odklopu analogne radiodifuzije. Stroški za nakup potrebne tehnologije so samo začetek. Digitalna televizija, ki temelji na principu individualni gledalec – individualno plačilo, bo še bolj poglobila ločevanje med tistimi, ki bodo imeli neomejen možnosti dostopa do različnih vsebin (edina omejitev bo plačilna) in tistimi, ki si tega ne bodo mogli privoščiti. Dobički bodo največji prav pri najboljših vsebinah, ki so bile do tedaj »brezplačne«. Večina ponudnikov plačljivih digitalnih vsebin zato od potrošnika pričakuje, da bo plačal mesečno naročnino, za povrh pa še posebej, po načelu plačaj za ogled ali video na zahtevo, za posamezne najboljše vsebine (zlasti za šport in filmske premiere, ki so poleg pornografije tri osnovne vabe za prodajo digitalnih paketov).

Konvergenco tehnologij ne spremljajo le potrošnikove navade in povečana ponudba storitev, temveč tudi razmerja znotraj avdiovizualnega sektorja. Kot največje morebitne »zmagovalce« bi lahko opisali ponudnike dostopa, kot največje morebitne »poražence« pa lastnike pravic. Verjetno pa največje spremembe lahko pričakujemo pri delovanju komercialnih nekodiranih programov.

Velik pomen programskih vodnikov lahko pomembno spremeni moč ponudnikov dostopa in mrežnih operaterjev, saj so v najboljšem izhodiščnem položaju, da svojo osnovno dejavnost – ki jim zagotavlja fizično prisotnost v potrošnikovem domu – razširijo na ponujanje programskih vodnikov, ki so v povezavi z vmesniki aplikacijskih sistemov in sistemi s pogojnim dostopom »nepremagljiva kombinacija«. Glavna vloga teh TV-portalov bo združevanje televizijskih vsebin, interaktivnih aplikacij in storitev, ki bodo postali najpomembnejše sredstvo za pridobivanje pozornosti gledalcev. Naloga t. i. agregatorjev pri »tradicionalnem« televizijskem oddajanju je ponujanje in trženje različnih programskih paketov (TV kanalov) za katere imajo pridobljene pravice. V tem primeru so »agregatorji« večinoma tudi ponudniki dostopa. Trenutno ločevanje vlog agregatorjev od ponudnikov dostopa je rezultat ne doseganja konsenza na evropski ravni o skupnem standardu digitalne potrošnikove opreme. V trenutku ko bo do tega soglasja prišlo agregacija lahko postane tudi samostojna dejavnost.

V prihodnosti lahko pričakujemo tudi spremembe pri dosedanjem načinu financiranja, zlasti tistih programov, ki se financirajo izključno z oglaševanjem in jih gledalci sprejemajo kot »brezplačne« programe. Nova tehnologija lahko pomeni konec »brezplačne« televizije, ki temelji na prodajanju pozornosti potrošnikov oglaševalcem/podjetjem – saj bodo gledalci lahko vsebine sistematično snemali in nato preskakovali oglase. To je dodaten razlog zaradi katerega bodo »najboljše« (in tudi najdražje) vsebine v prihodnosti postale dostopne izključno prek kodiranih načinov prenosa.

Morebitnim velikim spremembam na področju oglaševanja se bodo morali prilagoditi tudi ponudniki TV-programov, ki so za uporabnika »brezplačni«. Poudarjamo, da v nobenem primeru ne gre (s stališča uporabnika/gledalca) za brezplačne televizijske programe. Pri javnih servisih gledalci plačujejo mesečno pristojbino, ki je enaka za vse in v zameno vsi dobijo enake vsebine. Komercialni programi se pa financirajo iz oglaševanja kar pomeni, da oglaševalec plačuje programske vsebine. Cena oglasa za posamezne izdelke ali storitve pa je vključena v ceno izdelka/storitve, ki jo kot potrošniki kupimo na trgu.

»Brezplačni« komercialni TV-programi sodijo med t. i. programske pakete, ki imajo trojno vlogo. Odgovorni so za izbor posameznih oddaj, za sestavljanje TV-sporeda (tako da le-ta spodbuja tok občinstva z enega programa na drugega) in za prodajo časa oglaševalcem za financiranje sporeda. V okolju interaktivne/personalizirane televizije bodo nekatere vloge programskih paketov ogrožene. Dodana vrednost sporeda se zmanjša, če gledalci svoj čas pred TV-sprejemnikom razdelijo med interaktivnimi storitvami in tradicionalnim gledanjem televizije. Tradicionalni način zbiranja prihodkov od programskih paketov je tako v nevarnosti, zato bodo morali najti druge poti za pritegnitev občinstva in prihodkov. Ponudniki paketov se lahko na spremenjene razmere odzovejo na dva načina: lahko začnejo ponujati s

programom povezane interaktivne storitve ali pa prevzamejo vlogo agregatorjev. Ključni faktor pri tem procesu bo vrednost močnih blagovnih znamk, zato se v ponujanje TV-portalov lahko vključijo tudi sedanji ponudniki internetnih portalov. Ponujanje programskih paketov oz. TV-portalov bo verjetno postala samostojna dejavnost. Vlogo ponudnika programskih paketov (t. i. agregatorjev) so doslej večinoma imeli ponudniki dostopa. Tržna moč TV-portalov oz. agregatorjev se bo postopno povečevala: preko njih bo prehajala naročnina, provizija za transakcije in vse večji delež oglaševalskih prihodkov.

V. NALOGE SVETA V LETU 2005

V letu 2005 bodo naloge Sveta predvsem:

- javna razprava o strategiji razvoja radijskih in televizijskih programov v Republiki Sloveniji,
- sprememba Pravilnika o programih posebnega pomena v delu, ki se nanaša na kriterije povezanih s potrebnimi programskimi vsebinami za pridobitev statusa programa posebnega pomena,
- v sodelovanju z APEK priprava ustrezne metodologije nadzora spoštovanja programskih zahtev v skladu s pogoji za pridobitev statusa programa posebnega pomena,
- obravnava vlog za radijske frekvence za opravljanje radiodifuzije,
- priprava ustreznih kriterijev za izvajanje rednega programskega nadzora radijskih in televizijskih programov,
- priprava natančnih kriterijev za odločanje v primeru 58. člena Zmed, v sodelovanju z vsemi pristojnimi institucijami (Ministrstvo za kulturo, APEK, Urad za varstvo konkurence in Agencija za trg vrednostnih papirjev).

PREDLOGI DRŽAVNEMU ZBORU RS

na podlagi ugotovitev in ocen stanja iz pričujočega poročila Svet predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da

- v skladu s 103. členom Zmed zagotovi iz državnega proračuna potrebna sredstva za neodvisno delovanje Sveta in določi status Sveta v novih pogojih financiranja APEK,
- pozove Ministrstvo za kulturo, da oceni dosedanje učinke izvajanja Zmed in pripravi potrebne spremembe,
- da v ZMed sistemsko uredi položaj, financiranje in plačilo stroškov prenosa signala radijskih in televizijskih programov posebnega pomena. Programi posebnega pomena s svojo programsko ponudbo zagotavljajo pluralizem vsebin, neposredno vplivajo na demokratičen in enakovreden razvoj slovenske radiodifuzije, izboljšujejo obveščenost državljanov in državljanek na lokalni in regionalni ravni, ter pomembno prispevajo k uresničevanju ustavno zagotovljene pravice do svobode izražanja in pravice do obveščenosti
- sprejme Poročilo Sveta za radiodifuzijo za leto 2004.

dr. Sandra Bašič Hrvatinić
predsednica

A handwritten signature in blue ink, which appears to be "S. Bašič Hrvatinić", written over a light-colored rectangular background.